

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

Jaunimo Metai Rugsėjis - September 14, 1966 Nr. 96

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Korp! Neo-Lithuania stovyklos uždarymo iškilmingoj sueigoj. Paskaitą skaitė V. Kasniūnas. Prie stalo sėdė: stovyklos vadovas R. Stakauskas ir Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba: A. Saulis (užstojas) E. Kavaliūnaitė, R. Staniūnas, S. Mankus ir A. Kašuba.

Korp! Neo-Lithuania stovykla

Devintoji Korp! Neo-Lithuania stovykla, įvykusi Christiana Lodge, Mich., jau baigta. Uždarant - išsiskirstant, išlieta pora ašarų... ypač tingai tų, veteranų, ku-

rie jau daugumą šių stovyklų yra lanke. Korporacijos stovykla yra beveik sinonimas jos atkūrimui išeivijoje ir jos pasisiekimas ar nepasisiekimas yra lyg maste-

lis pačios Korp! Neo-Lithuania klestėjimui. Šią stovyklą galima skaityti pasisekusia, nes, neatsižvelgiant į dalyvių skaičių, yra svarbu, kiek dalyvaujantieji išjauja į tą korporantiškąją dvasią, kiek ideologiniai sustiprės, tautiniai susipras ir kultūriniai tobulės.

Buvo išklausti referatai, paskaitos, dalyvauta diskusijose: "Atviras laiškas stovyklautojams", nusakęs mūsų korporantų asmenybes, jų derinimasi, bei galimybes derintis verdančiame stovyklos katile (autorius nežinomas). R. Stakausko paskaita "Velniai ir Lietuvių Mitologija". Pulk. M. Naujoko paskaita "Rezistencija prieš Rusų ir Vokiečių okupaciją", -- gausiai iliustruota prelegento asmeniškais atsiminimais. A. Antanavičiaus referatas "Lietuvių Kultūra Išeivijoje". R. Stakausko paskaita "Feodalizmo Atspindis Lietuvoje per Liaudies Dainas". Poeto S. Santvaro paskaita "Kultūra ir Lietuviybė". Juniorų dieną buvo išklausti trys R. Stakausko satyrinės formos rašiniai, lietu "rimtumą", "civilizaciją", bei trečias (gal ne tiek "rimtas"), liečiąs alaus gimimo istoriją. Muzikas - dailininkas A. Nakas, skaitė paskaitą liečiančią naująjį konceptą kuris glaudžiai riša muziką su tapyba -- tai buvo viena iš originaliausių ir įdomiausių paskaitų visoje stovykloje. Gili visų stovyklautojų diskusija ir joje priimtų išvadų pristatymas Korp! Tarybai, sąryšyje su Korporacijos ateities veikla. Fil. inž. J. Jurkūno paskaita pavadinta "Kartų suartėjimas", ir V. Kasniūno "Ties, jungiančios mūsų dabartines problemas su potencialais ateityje. Negalime

NEPAMIRŠTI FAKTAI

KAI KAS VILIASI, KAD KINŲ-SOVIETŲ NESUTIKIMAI PASKATINTA PASKUTINIUS IESKOTI AMERIKIEČIŲ TALKOS. TAI TAČIAU SVAJA, KURI NESUTINKA SU GYVENIMO REALYBE.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Prezidentas Johnsonas, pagerbdamas Baltuose Rūmuose penkis amerikiečius, gavusius premijas Čaikovskio vardo tarptautiniame muzikos konkurse Maskvoje, pareiškė, kad menininkai daugiau nuveikė už diplomatus ieškodami susitarimo tarp JAV ir Sovietų Sąjungos. Jei tai būtų tiesa, kiltų klausimas, kodėl JAV negali rasti tinkamesnių diplomatų, turėdamos net apie 200 milijonų gyventojų? Atsakymas į tą klausimą būtų labai paprastas. Santykiai su Sovietų Sąjunga negerėja ne dėl diplomatų negabumų, bet dėl paprasto fakto, kad sovietai JAV laiko savo priešu, kurį nori sunaikinti. Menininkai gali su tuo faktu nesiskaityti, diplomatai jo tačiau apieiti negali, neišduodami interesų to krašto, kuriam tarnauja.

Puoselėjama pažiūra kad Sovietų Sąjunga tėra tik kita valstybė, siekianti to paties tikslo, būtent, savo piliečių gerovės, nėra pagrįsta nei gyvenimo praktika nei teorija. Tai naujai konstatavo V. Vokietijoje Wiesbadeno mieste susaukta sovietų žinovų konferencija. Jos rengė-

jai Chicagiškė Foundation for Foreign Affairs Inc. ir Wiesbadeno Vidurinės ir Rytų Europos Bendradarbiavimo Institutas. Tame kongrese didžiausias (ar bent garsiausias vokiečių sovietų specialistas) prof. Boris Meissneris išpėjo netikėti į vadinaimą komunistų suminkštėjimą ar "taikingą koegzistenciją", nes tai esą jų propagandos šūkiai. Iš tikro nėra jokio pagrindo tikėti, kad dabartiniai Kremliaus valdovai būtų taikingiau nusiteikę už Staliną ar Chruščiovą. Reikia neužmiršti, kad sovietai išleidžia milijoniškas sumas karo tikslams. Prof. Meissnerio apskaičiavimu, šiais metais net 40 milijardų dolerių. Jie labai kruopščiai dirba, kad pavytų JAV atominėje srityje. Panašios pažiūros yra ir prof. Philip Moseley, Columbijos universiteto Europos instituto direktorius bei Stafordo universiteto Hooverio instituto prof. Stefen F. Possony, kuris nurodė, kad šiuo metu tarpkontinentalinių raketų santykis tarp JAV ir Sov. Sąjungos yra 2 prieš 1, ir jei dabartinė tendencija toliau tęsis, amerikiečiai galės netekti turimo pranašumo.

Kai JAV yra užsiėmusios karu Vietname, kovą su tariamu skurdu pačioje Amerikoje ir mėnulio užkariavimu, sovietai visas savo pastangas sukoncentravo karinės jėgos padidinimui. Amerikoje tai norima užmiršti, čia viliamasi nesutikimais tarp rusų ir kinų komunistų. Tie nesutikimai tačiau liečia ne esmę, bet tikmetodus. Šiaip ar taip, Ki-

nija šiuo metu dar tėra popierinis tigras ir toks liks dar bent 10 metų. O tai reiškia, kad Sovietų Sąjunga kol kas nereikalinga JAV talkos Sibiro teritorijų apgynimui. Be to, niekas tiksliai nežino, kiek Kinija pasikeis po savo dabartinio valymo. Mao Tsetungas ir jo galimas įpėdinis Lin Piao nori grąžinti "komunistinę dvasią" savo tautiečiams. Tai greičiausiai jiems nepasiseks, kaip ir Stalinui, tačiau Stalinas vis dėlto rusų imperiją paliko galingesnę ir daugiau išsiplėtusią negu koks nors anksčiau viešpatavęs caras. Tiesa, tam daug padėjo II Pas. karas ir amerikiečių klaidinga politika. Mao Tsetungas tos talkos neturi, tačiau ir jam gali pasisekti Kiniją padaryti rimtu faktorium pasaulio politikoje. Ir nebūtinai tapusi tokiu faktorium Raudonoji Kinija turi susipešti su Sovietų Sąjunga.

Pagal Time, Raudonosios Kinijos užsienio politikos tikslai yra šie: 1. mažinti JAV galią ir prestižą Azijoje, 2. sudaryti naują agresyvią komunistinę bloką su Pekinu priekyje, 3. virsti dominuojančią jėgą Azijoje ir 4. įrodyti, kad "išlaisvinimo karai" bet kur gali būti priversti prie pergalės. Kaip matome, Sovietų Sąjungai gali nepatikti tik antras tos programos punktas, o pirmasis ir ketvirtas net labai patinka. Už tat karas Vietname taip ilgai ir tęsiasi. Jis reikalingas sovietams, kad varginus JAV, jis reikalingas Mao Tsetungui, kad pateisintų dabartinę "Kultūrinę Revoliuciją".

JAV tačiau turi ruoštis dviejų frontų karui ir nemanyti, kad kelios premijos amerikiečių muzikams ką nors pakeičia. Tik pavojaus neišgelbėti, bet ne užsimerkimas.

KOSTUI OSTRAUSKUI PASKIRTA LITERATŪRINĖ PREMIJA

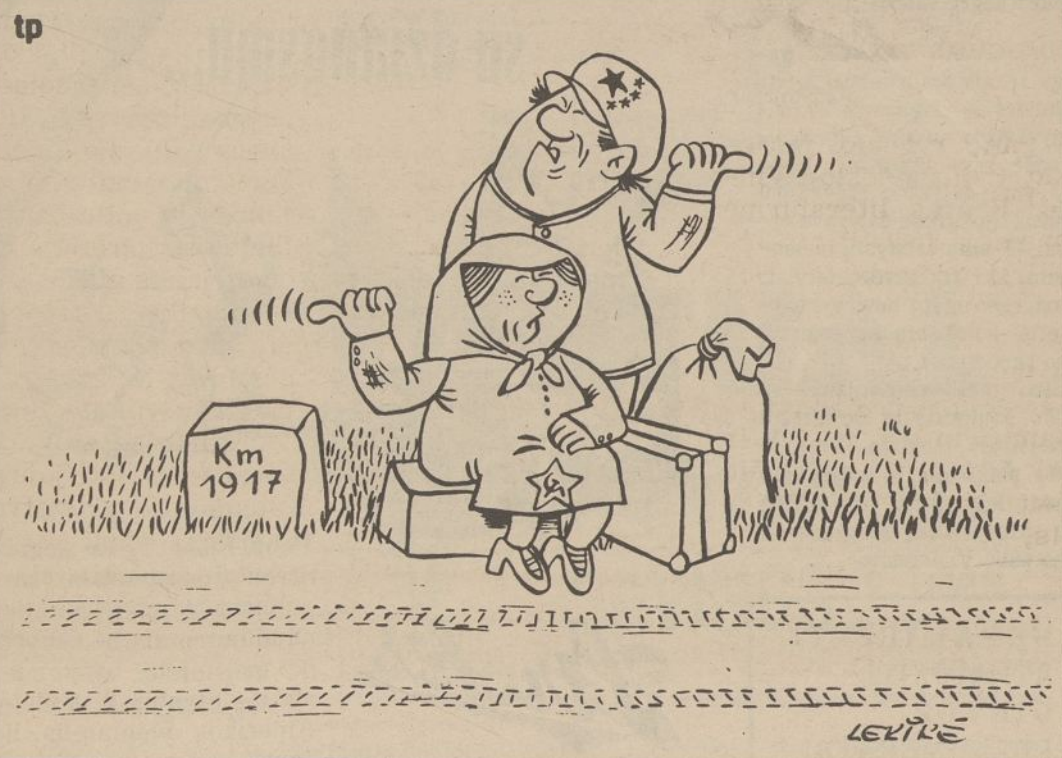
Rašytojas Kostas Ostrauskas

Š.m. rugsėjo mėnesio 7 dieną šeštoji Vinco Krėvės literatūrinė premija (500 dol.) paskirta dramaturgui Kostui Ostrauskui už dramų knygą "Žaliojo lankelė". Premija yra skiriama Lietuvių Akademinio sambūrio Montrealyje ir iki šiol ją yra gavę šie mūsų rašytojai: J. Aistis, J. Mekas, M. Katiliškis, V. Ramonas, A. Mackus.

Šeštąja Vinco Krėvės literatūrine premija pirmą kartą išeivijos istorijoje (neskaitant konkursinių laimėjimų) atžymima dramos sritis.

Jury komisiją sudarė: pirmininkas -- dr. H. Nagys, sekretorė -- dr. I. Gražytė, nariai: V.A. Jonynas, K. Barteška ir R. Keturka. Jury komisija, laikydamosi premijos skyrimo nuostatų, nesvarstė jau premijuotų knygų, visos kūrybos rinktinių raštų bei poezijos veikalų. Premija paskirta, ši kartą, už trijų (1964, 1964, 1965) metų laikotarpi.

Premijos įteikimo iškilmės ir vakaras įvyks 1966 metų rugsėjo mėn. 24 dieną, Montrealyje, dalyvaujant Bostono vyrų sekstetui.

Komunizmo tikslas lieka tas pats, tik keliai skirtingi...

Neolituany stovykla...

(Atkelta iš 1 psl.)

rybos posėdis, kur buvo sprendžiama visa eilė aktualių klausimų.

Iš pramoginės pusės turėta keletas laužų, "nusi gyvenusio studento balius", "kabaretinis vakaras", "fukų diena", "dainų šventė-talentų vakaras" ir "alutis", visi jų su atitinkamai linksmomis programomis.

Negalime užmiršti ir stovyklos laikraščio "Naktibaldos", kurio pasirodė net aštuoni numeriai (per aštuonias dienas!). Ten buvo randama ne tik stovyklinio humoro, bet ir rimtesnių aprašymų - pasisakymų. Sudėjus visus "Naktibaldos" numerius, gaunasi kažkas apie 54-ri puslapiai rotatorium spausdintos medžiagos, -- per tokią trumpą laiką tai nemažas darbas.

Sekančią stovyklą rengia Clevelando padalinys "Rex Terrace" Mich. Ji bus Korporacijos dešimtoji ir yra tikimasi sutraukti visus iki vieno tiek čia Amerikoje pakeltuosius korporantus, tiek ir filisterius iš Lietuvos laikų.

(R)

IŠ VISO PASAULIO

* ŽINIOSE IŠ VIETNAMO skelbiama, kad sekmadienį, rugsėjo 11 d., įvykusiame rinkimuose dalyvavo 70% turinčių teisę balsuoti. Didesni balsuotojų skaičiai pasirodė kaip tik labiausia komunistų infiltruotose srityse, kaip Mekongo Deltos ir kt. Tai reiškia didelį komunistų ir rinkimus boikotavusių budistų pralaimėjimą.

Rinkimais buvo išaiškinti 117 kandidatai į tarybą, kuri turės paruošti krašto konstituciją. Priešrinkiminėje kovoje komunistai išvystė terorą akciją, kurios metu nukentėjo nemažai civilių gyventojų.

* DU R. VOKIETIJOS darbininkai su šelmomis pilno plokštėmis apkaltu buldozeriu prasišaužė pro Berlyno sieną į Vakarų. Tik vienas jų buvo lengvai sužeistas R. Vokietijos sargybinių kulku.

* IŠKILSNIEJI NEGRŲ veikėjai, amerikiečių spaudoje ir radijoje, kas kart ryškiau iškelia blogybes, kurias sukelia negrų riaušiniai ir "juodosios jėgos" skelbėjai. Tai esanti mažuma, kuri tik kenkia pačių negrų interesams. Blogomis negrų gyvenimo sąlygomis galima aiškinti, bet ne pateisinti riaušes ir tvarkos laužymą. "Ne riaušėmis, bet negrų gyvenimo sąlygų pagerinimui reikia padvigubinti savo pačių pastangas", skelbia negrų vadovai.

* DAUGAVAS VANAGI, įtakinga ir susidrausminusi latvių organizacija, švęsdama 20 metų gyvavimo sukaktį, Čičagoje suruošė savo kongresą, kurio atidaryme dalyvavo virš 1,000 asmenų. Kongrese dalyvavo atstovai iš visų valstybių ir kontinentų, kur tik gyvena latviai. Kongreso metu buvo suruošta eilė kultūrinių rengimų, meno parodų ir t.t.

"Šiuo metu nekovojuame su priešų šautuvais ir kardais, o propagandos ginklais. Prie tu ginklų priklauso ir mūsų kultūriniai laimėjimai", pareiškė savo kalboje D.V. kongresą atidaręs pulk. V. Janums.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

ŽVILGSNIS Į Ispaniją ir Franko (2)

Lygiai tiek, ar žymiai mažiau, kaip katrio-ji vyriausybė - Rusijos marionetė ir gaudavo daugiau pagalbos iš Rusijos ir Prancūzijos, negu Franko iš Vokietijos ir Italijos. Patys didžiausi Franko priešai negali priskaičiuoti daugiau kaip 50000 italų ir 16000 vokiečių, kurių dauguma buvo civiliniai instruktoriai, o italai daugiau trukdė, negu kariavo. Italai neteko 6000 karių, vokiečiai 300, gi iš 20000 portugalų, kariavusių Franko pusėje, žuvo net 8000. Bendrai, jo talkininkai nesudarė daugiau 10%, nes pačių ispanų, kariavusių su Franko, buvo apie 800.000 ir dauguma karo medžiagų buvo rusų gamybos, atimtų iš priešų, už kurias buvo mokėta pavogtu ispanų aukso.

Idomu, kad mažai kur minima, jog vokiečių pagalba buvo teikiama ne tik Frankui, bet ir Negrinui, paskutiniam raudonosios vyriausybės premjerui, ką pats Negrinas yra pareiškęs ir dėl ko Franko turėjo protestuoti. Karo metu JAV ambasadorius Carlton Hayes yra pasakęs: "Vokiečių ir italų pagalba Frankui per daug išpūsta, o Rusijos ir Prancūzijos pagalba lojalistams menkinama". Tikrumoje 100,000 komunistų internacionalinė brigada iš 53 kraštų (buvo keli ir iš Lietuvos), įskaitant 10,000 prancūzų, sudarė pagrindą raudon-

nųjų kariuomenės. Komunistų jėgoms vadovavo rusų vėlesni maršalai Konievas, Rokossovskis, Malinovskis ir kiti vėliau žymūs komunistai, kaip Tito, Dimitrovas, Gottwaldas, Ulbrichtas ir k.

Franko santykiai su Hitleriu II Pas. karomete rodo, kad jis toli gražu nebuvo nacių marionetė. 1940 m. spalio mėn. 23 d. Hitleris atvyko į Hendaye prie Ispanijos sienos sutikti su Franko. Turėdamas nugalėtą Prancūziją ir užvaldytą visą Vakarų Europą, Hitleris norėjo, kad Franko prisidėtų kare prieš Angliją. Prieš tai Franko jau buvo atmetęs Hitlerio reikalavimą bazių Kanarų salose ir praleisti vokiečių kariuomenę per Ispaniją į Gibraltarą. Pirmučiausiai Franko privertė Hitlerį laukti daugiau kaip pusę valandos, kol jis baigė savo "siestą" (poilsį). Po daugiau kaip 9 valandų pasitarimo Hitleris turėjo pasitraukti nieko nelaimėjęs. Mačusieji pasakoja, kad Hitleris buvo taip išsiutęs, jog kada Franko išvyko, jis trenkė į žemę savo kepurę ir sumindė. Vėliau fiureris sakė Mussoliniui, kad jis verčiau leistų sau ištraukti 3 ar 4 dantis negu vėl susitikti su Franko. "Tas bailys, pypsintis viščiukas ne herojus" šaukęs fiureris.

Tikrumoje gi jis buvo ne nacių marionetė, bet vienintelis valdovas Eu-

ropoje, kuris pasipriešino Hitleriui tuo metu, kada visa Europa buvo po fiurerio batu. Vėliau Niu-renbergo teisme vokiečių gen. Jodl viena iš trijų priežasčių kodėl vokiečiai pralaimėjo karą, nurodė Franko, nepralaidusį vokiečių kariuomenės prie Gibraltaro. Franko praleido per Ispaniją 30.000 britų ir sąjungininkų belaisvių atgal į Angliją. JAV ambasadorius priskaičiuoja šiuos Franko veiksmus sąjungininkų naudai: 1) praleido apie 25,000 savanorių į Afrikos frontą; 2) tučtuojau sąjungininkams pristatydavo slapstus įrengimus, priverstų nusileisti vokiečių lėktuvų; 3) gelbėjo pabėgti žymiam skaičiui žydų iš Vokietijos, Vengrijos ir kitų kraštų; 4) pagelbėdavo sąjungininkų špionazui apie vokiečių kariuomenės judėjimą Prancūzijoje ir 5) tikėdavo sąjungininkams volframą ir kitas karui reikalingas medžiagas.

Nestebėtina, kad 1944 m. Churchillis pareiškė: "Aš turiu įvertinti tą pagalbą, kurią anuo metu suteikė Ispanija ne tik britų imperijai, bet ir Jungtinių Tautų labui. Todėl aš negaliu pritarti tiems, kurie galvoja, kad yra labai išmintinga ir net linksma įžeidinėti ir kenkti Ispanijos vyriausybei".

Nežiūrint to, kad Franko gelbėjo sąjungininkams, Ispanija buvo išskirta iš Amerikos tei-

kiamos pagalbos, nors ne tik Sovietų Rusija, bet ir buvę priešai Vokietija ir Italija, tokia pagalba naudojosi.

Kada baigėsi Ispanijos pilietinis karas, 1939 m. Ispanijoje liko griuvėsiai. Ispanija visuomet buvo neturtingas kraštas, kadangi pusę jos žemės yra nederlinga. Be to, po 1945 m. prasidėjo visuotinis Ispanijos boikotas ir kraštas kentėjo nuo sausrų ir nuo izoliacijos. Ir tik 1953 m., kada Amerikai prisireikė bazių Ispanijoje, su Amerikos doleriais prasidėjo krašto atstatymas.

Kardinolas Herrera, didžiausias Franko kritikas, yra pareiškęs, kad "Franko yra davęs viską kas tik galima krašto labui. Jeigu yra kokių klaidų, tai čia ne vien vyriausybė, bet ir aukštesnioji visuomenės klasė kalta, kad nepadaėda vyriausybei vykdyti reikalingas reformas".

Pagaliau atrodo, kad bent bažnyčia šiek tiek pasimokė iš civilinio karo eigos, bet tik ne aukštesnioji turtuolių klasė. Dar vis tebėra didelė praraja tarp turčio ir neturtelio. Metinės pajamos asmeniui yra žemiausios visoje Vakarų Europoje. Vienas procentas aukštosios klasės valdo 30% krašto turto, vidurinė klasė sudaro 27% ir proletariatas 72%. Nors neabejotinai pažanga yra jaučiama visoje srityse.

Fo ilgesnių studijų Catholic Herald korespondentas Hugh Kay rašo, kad Franko turi mažiau galios negu de Gaulle, kad neraštingumas po civilinio karo iš 30% krito iki 7%, kad kraštas turi pažangiausią socialinį aprūpinimą, kad krašto ekonominis gyvenimas, auklėjimas ir užsienio reikalai yra tvarkomi katalikų intelektualų, kad Ispanijos kalėjimų sistema yra daugiau auklėjanti, negu kur nors kitur pasaulyje, kad kalinių skaičius yra mažiausias Europoje -- 48 iš 100.000, palyginus su 111 Vokietijoje, 92 Airijoje ir 83 Anglijoje. Tas pats korespondentas rado, kad politinių kalinių yra tik 653, nors pasaulinė spauda skaičiuoja net 6000. "Aš abejoju", rašo jis "ar kas nors Ispanijoje tiki į parlamentariškos demokratijos idėją pagal britų stilių. Jie pripažįsta iš patirties, kad daugpartinė sistema ispanų temperamentui yra negalima".

Visi stebėtojai šandien sutinka, kad sunku pasakyti, kas dabar valdo Ispaniją: nei Opus Dei, nei Falanga. Atrodo, kad "falanga" niekuomet neturėjo galios Ispanijoje. Anot Oxfordo prof. Hugh Trevor-Roper: "Franko pagrindiniai laimėjimai ir prieš falangistus ir prieš raudonuosius".

Bet kas bus, kada Franko turės pasitraukti? Daugelis galvoja, kad jau dabar Franko per ilgai laiko absoliutinę galią savo rankose ir beveik nieko nepadarė paruošti kelią savo ipėdiniui. 30 metų Ispanijos likimas buvo Franko rankose ir pastaruosius 20 metų jis valdė kaip ne-

karūnuotas karalius iš Pardo buvusių Ispanijos karalių medžioklės rūmų prie Manzanares upės, apie 14 mylių nuo Madrido.

73 metų diktatorius turi savo privačią nuosavybę netoli Ferrol ir vyksta su savo vyriausybe į San Sebastian kiekvieną vasarą. Bet daugiausiai laiko mažasis generalissimo -- jis yra tik 5 pėdų ir 3 1/2 colių aukščio -- su savo aukšta žmona praleidžia Pardo palociuje. Čia juos savaime atlan-ko jų vienintelė 42 metų amžiaus dukterė Carmen cila su savo vyrų maršalų de Villaverde ir jų 7 vaikai. Čia jis turi savo golfo laukus, teniso aikštes, šunis, sodus, karakulinių avių bandą, privatų kino teatrą, du šarvuotus Rolls-Royce automobilius ir Mercedes automobilių, Hitlerio dovaną.

Jo privatus gyvenimas gan įvairus. Jis jau mažai bedalyvauja sporte, bet vis dar mėgsta medžioti Madrido apylinkėse ir vyksta meškerioti su savo jachta "Azor" Biskajaus įlankoj. Didelis mėgėjas fotografuoti ir lanko kiną. Kiekvieną trečiadienį ir sekmadienį vakare žiūri ispanų ir užsienietiškus filmus. Jis prieš keletą metų parašė scenarijų filmui "Lenkynės", naudodamas slapyvardį "Jose de Andrade". Jis yra parašęs daugelį straipsnių Madrido laikraščiams daugiausiai politiniams ir ekonominiams klausimais slapyvardžiais "Macaulay" ir "Hispanicus". Taip pat jis mėgsta piešti ir staliaus amatą. Viename kambaryje Pardo rūmuose jis turi privačią savo pieštų paveikslų galeriją.

Franko visuomet buvo ir tebėra pamaldus katalikas. Kiekvieną rytą 8 val. 30 min. su žmona išklauso šv. Mišias.

"Kas ką begalvotų, Franko yra kertinis akmuo ispanų istorijoje", rašo Herbert Matthews, The New York Times korespondentas, kariavęs raudonųjų pusėje pilietiniame kare. Tikrumoje jis nėra nei komiškas mažas fašistinis pabaisa, kaip jį vaizduoja anglo-saksų spauda, nei neklystantis pusdievis, kaip sako oficialioji ispanų propaganda. "Negalima nuginčyti, kad Franko Ispanijoje padarė didžius dalykus", sako Sir John Balfour, buvęs britų ambasadorius Madrido.

Trumpai prieš pilietinio karo pabaigą, prieš 27 metus, Sir Winston Churchill parašė labai įdomią pastabą. Jis rašė: "Franko dabar turi gerą progą pasidaryti didžiuoju ispanu apie kuri istorija rašytų, kad jis apjungė tautą ir atstatė jos didybę. Be to jis su taikė praeitį su dabartimi, pagerino darbo žmonių gyvenimą, išlaikydamas ispanų tautoje tikėjimą ir jos gyvenimo būdą. Tokį atsiekimą istorija lygintų su darbais Ferdinando ir Izabelės ir Karolio V".

Ar to atsiekė Francisco Franco?

- b -

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Patogus 8 pakietas

nereikia depozito
nereikia gražinti
bonku

Stroh's
eina kartu
su džiangsmu...

Pobūviuose... ar gegužinėse. Stroh's patogiausias savo populiariu 8 pakietu 8 lengvai naudojamomis be depozitų... be gražinimo bonkomis. Įsigykite Stroh's 8 pakietą. Tai Amerikos vienintelis liepsna darytas alus.

Stroh's
FIRE-BREWED FLAVOR

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikinas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KAD NEUŽMIRŠTUME

Šimtai vardų --
skambių, dar skambesnių, skam-
biausių,

skaidrių, kaip krištolas,
dėmėtų kaip šalikelės akmuo.

Tai tie,
kurie išliko raštuose, legendose
ir padavimuose.
O kiek tokių,
kuriuos ir pasakos užmiršo?

(A. Rūkas, Mano Tautos Istorija)

Rugsėjo 8 diena savo
laiku buvo išskilmingai
švenčiama ne tik Lietu-
voje, bet iš išeivijoje
buvo išryškinta, kaip
Lietuvių Bendruomenės
ruošiamą iškilnių die-
na, kad nesikirsti su
Amerikos Lietuvių Ta-
rybos ir jos skyrių ini-
ciatyva ruošiant Vasario
16. Nežinau, kiek pras-
minga grynai techniška
ir administracinė šven-
čių "pasiskirstymo" pro-
blema, bet -- kad neuž-
mirštume, jog tokią šven-
tę šventėme, tradicijas
palaikome ir tremtyje,
vertėtų priminti, jog
bendruomenė čia pralei-
do gerą progą ne tik
"skambius vardus" pri-
minti, bet ir išnaudoti
sąlygas, kurios tokių
švenčių ir minėjimų pro-
ga suteikia jausmą, ver-
tesnį už nuogos egzis-
tencijos reikalavimų pri-
minimą.

Šventės ir minėjimai
turi tiek prasmės, kiek
tuose parengimuose iš-
stengiama iškelti naujų idė-
jų, išjudinti galvoseną,
parodant, kad garbinga
ir didinga praeitis, tai

ne nulytęs laurų vaini-
kas, o paveldėjimas ir
ipareigojimas.

Mūsų jaunoji karta gi
norėtų gyventi tęsiant
tautines tradicijas, ar-
ba, geriau sakant, įsi-
jungti į visuotiną lietuvių
bendruomeninį gyvenim-
ą, bet su viena sąly-
ga: kad jiems neliktų abe-
jonių dėl Lietuvos pra-
eities ir kad būtų aiš-
kus vienalytės tautos gy-
venimo prasmingumas.
Čia įtakos gali turėti
auklėjimas iš mažens,
kiek tai šeimai ir mokyk-
lai įstengia atlikti. Jei
didelė dalis mūsų jau-
nimo, ne iš blogos va-
lios, o tik dėl menko
supratimo ir tautinio auk-
lėjimo stokos, neranda
tinkamo ryšio mūsų
bendruomeninėje san-
tvarkoj, nebūtinai tik jau-
nimas kaltintinas. Čia
svarbu apspręsti ne tik
tautinio auklėjimo rei-
kalingumas, bet ir jo
metodika, priemonės ir
jaunimo brendimo sąly-
gos.

Su didėjančiu jaunimo
atšalimu ir nutolimu ne
tik nuo Lietuvos istori-
jos, bet ir nuo išparei-
gojimų ateičiai, auga tar-
pas tarp tų įvykių, ku-
riuos dar prisimename
buvus didingos praeities
liudininkais ir tarp to, ką
tie įvykiai ipareigojo da-
ryti būsimas kartas, kad
Lietuva neliktų tik toli-
mos praeities pasaka.

Nesakomos pasakos
užsimiršta, neprimena-
ma ir nekartojama isto-
rija nekuria ateities.

taip pat padengė visas išlaidas,
kurios kilo man būnant tame
kontinente. Visą tai jis padarė,
pats gaudamas nedidelį atlygi-
nimą. Aš iš visos širdies dė-
koju už jo pasiaukojimą ir pa-
sišventimą.

Taip pat nuoširdžiai dėkoju
visiems, kurie mane maloniai
pasitiko ir apdovanojo. Ypatin-
gai norėčiau prisiminti cleve-
landiečius Vincą Stankauską,
Kostą Gasparaitį su poniu, St.
Jurgaitį su poniu, E. Stepona-
vičių su poniu, Čyvus, dr. Juo-
dėno šeimą, Krivickus ir Igna-
tavičienę bei chicagiečio Vyt.
Bulotos šeimą, pas kuriuos vie-
šėjau ir kurie manim rūpinosi.

Iš visos širdies taip pat dė-
koju Amerikos Balso lietuvių
skyriaus darbuotojams, kurie
mane netikėtai Amerikoje būnant
maloniai priėmė, bet kurie jau
nuo 1961 metų man teikia pagal-
bą, priklausydami L. Dambriū-
no Vasario 16 gimnazijos rėmė-
jų būreliui.

Skt. V. Kizlaitis, kviesdamas
mane į JAV-bes tuo norėjo pa-
dėti Vasario 16 gimnazijai. Jis
1965 metais apsilankė minėtoje
įstaigoje ir pastebėjo, kad šio-
ji mokykla yra be pagrindo puo-
laima, ir grįžęs į Ameriką jis
nutarė PLJ Metų progą pa-
kviesti vieną mokinį, su kuriuo
Amerikos lietuviai galėtų pa-
kalbėti ir kuris jiems galėtų
papasakoti teisybę. Aš tai mė-

Ganykloje...

Vyt. Maželio nuotrauka

LIETUVOJ KOLCHOZAMS SUNKU SUVESTI GALĄ SU GALU...

"Nauji laikai" kolcho-
ziniam Lietuvos žem-
dirbiams ateina per abe-
jojimų ir sudėtingų skai-
čiavimų miglas. Valdžia
paskelbė tik rekomen-
dacijas, kiek reiktų
stengtis mokėti "garan-
tuoto atlyginimo" už įvai-
rius darbus kochozuose.
O kiek iš tikrųjų kurie
kolchozai išsigalės mo-
kėti, paaiškės tik atlikus
labai daug aritmetikos
veiksmų. Valdžios reko-
mendacijos nepaprastai
ilgos, smulkmeniškos ir
painios.

Rekomenduojamos net
24 įvairios normos už
darbo dieną arba dar-
badienį, nuo 1.56 rb. iki
6 rublių.

Darbo diena -- 7 valandos.
Atlyginama už dirbtą lai-
ką. Darbadienis -- tam tik-
ras darbo vienetų kie-
kis, kurį geras darbininkas
turėtų atlikti per dieną.
"Laikininkų" bolševikinė
sistema nemėgsta. Stengia-
si, kad būtų ko daugiausia
"vienetinių" (angliškai
"pieceworker"). Darbininki-
ja visur kovoja prieš prakai-
tą sunkiančią vienetinę dar-
bo atlyginimo sistemą, bet
Rusijos bolševikai, tapę mo-
nopolistiškais darbdaviais,
įvedė vienetinę sistemą ne
tik pramonėje, bet netgi žem-
ės ūkyje. Tai vienetinis
būdas priversti žmones no-
rom nenorom dirbti, nors
ir už labai šykštų atlygini-
mą. Darbininkai kolchozu-
se atlyginimo atžvilgiu
skirstomi į dvi rūšis: dar-
bą atliekantieji rankiniais
arba arkliais (rankiniais ir
mechanizatoriais, t.y., dir-
bantieji traktoriais ar kito-
klomis mašinomis. Abeji
gali būti "laikininkai" arba
"vienetiniai", bet atlygi-
nimo normos jiems už laiką
ar už vienetus skirtingos.
Iš to jau keturios atlygini-
mo normos. O darbai savo
keliu suskirstyti į šešias ka-
tegorijas, ir kiekvienai iš
jų numatytos irgi skirtin-

ginau padaryti ir todėl baigda-
mas norėčiau prie nuoširdžiau-
sių padėkos linkėjimų prijung-
ti vieną prašymą:

Broliai ir Sesės, neapleiski-
te mūsų Vokietijoje gyvenan-
čių jaunuolių. Padėkite išlaikyti
lietuvių Vasario 16 gimnazij-
ją, kad ir ateityje lietuviškas
jaunimas išmokyti taip gerai lie-
tuviškai kalbėti, kaip tie buvę
tos gimnazijos mokiniai, ku-
riuos sutikote Kongreso metu
ir kaip tie mokiniai, kurie da-
bar dar lanko gimnaziją.

Andrius Šmitas
lietuvių Vasario 16
Gimnazijos mokinys

gos atlyginimo normos. Tuo
būdu ir susidaro iš viso 24
skirtingos normos.

Valdžios rekomendu-
jami atlyginimai vistiek
dar labai šykštūs. Pa-
prastieji laukų darbinin-
kai (rankininkai - ark-
lininkai) vistiek gaus tik
tarp 26 ir 45 rublių per
mėnesį (savas maistas,
sava apranga, net ma-
žieji įrankiai savi), o
melžėjos ar kiaulių še-
rikės apie 70 rublių per
mėnesį. Tačiau daugely-
je kolchozų turėtų iš to
išeiti didelis skirtumas,
palyginus su atlyginimu,
kokį mokėjo ligšiol. Tik
klausias, kaip silpnės-
nieji ir net vidutiniai kol-
chozai ištesės tą padi-
dintą atlyginimą pasto-
viai mokėti. Kaikurių
kolchozų atvirai pasipa-
sakoti apskaičiavimai
jau užpylė gerokai šal-
to vandens ant džiugių
vilčių apie prasidedan-
čius kolchozuose "nau-
jus laikus".

Darbėnų kolchozas --
ne iš geriausiųjų, bet ir
ne iš blogiausiųjų -- ap-
skaičiavo (Valst. Laikr.
1966/87), kad, prisilai-
kant rekomendacijų, lau-
kininkų atlyginimą tame
kolchoze tenka kelti 2.8
karto, o gyvulininkų --
net 3.12 karto. Kadangi
ligšiol jiems mokėjo vi-
dutiniskai tik po 80 ka-
peikų už darbadienį, o
prisilaikant rekomenda-
cijų teks mokėti lauki-
ninkams vidutiniskai
2.25 rb. už darbadienį,
o gyvulininkams -- 2.50.
Tik traktorininkams ir
kitiems mašinistams ne-
reikšią atlyginimo kel-
ti, kadangi jiems ir lig-
šiol jau mokėjo tiek,
kiek valdžia rekomen-
duoja (t.y. tiek, kiek sov-
chozuose mokama).

Tas Darbėnų kolcho-
zas jau apskaičiavo, kad
vien šių metų antrąjį pus-
metį, jei bus prisilai-
koma rekomendacijų,
laukininkams ir gyvuli-
ninkams reiks išmokė-
ti vietoj 15 tūkstančių
rublių -- 45 tūkstan-
čiai. Kadangi rekomen-
duojama pakelti atlygi-
nimus ir kitiems ūkio
darbininkams (kalviams,
statytojams, padargų tai-
sytojams) ir adminis-
tracijos pareigūnams
(kurių net tame vidu-
tiniškame kolchoze yra
25), tai iš viso šiam pus-

mečiui atlyginimams
trūksta 41,352 rublių.
(Atseit, kitais metais at-
lyginimams reiks apie
80 tūkstančių rublių dau-
giau, negu ligšiol tame
kolchoze būdavo išmo-
kama).

Šiomet Darbėnų ko-
lūkio viršininkai nuta-
rė neimti visų 41 tūks-
tančių paskolos. Vietoj
to, nutarė kiek "pasuk-
čiauti". Būtent, bent
7,200 rublių mano iš-
mokėti ne pinigais, o
grūdais, skaičiuojant
grūdus ne savikaina, ir
net ne tokia kaina, ko-
kią kolchozas gauna už
grūdus iš valdžios, o
"mažmenine valstybine
kaina", kuri yra 20 ka-
peikų už kilogramą
(brangiau, kaip iškep-
ta duona!)

Šis pinigų pakeitimas
brangiai paskaičiuotais
grūdais bus taikomastik
"kolūkiečiams", atseit,
ne žymiai brangiau ap-
mokamiems administra-
cijos pareigūnams, ne
šoferiams, galbūt ir ne
traktorininkams.

Pažymėtina, kad net
ir valdžios rekomenda-
cijose siūlomas atlygi-
nimas "kolūkiečiams" iš-
eina vidutiniškai apie 20
kapeikų už valandą. Be
to, tai yra sezoninis už-
darbis, kurį išdėsčius į
visus metus, tik retes-
niais atvejais gali iš-

eiti daugiau kaip rublis
per dieną. Kiek geriau
atrodo rekomenduoj-
masis įvairių amatininkų
- mechanikų atlygini-
mas, ir žymiai geriau
administratorių, ypač
aukštesniųjų atlygini-
mas.

Šoferių atlyginimai nu-
matyti (toki jau ir moka-
mi) nuo 58 iki 120 rublių
per mėnesį (arba nuo 33
iki 69 kapeikų už valan-
dą) -- priklauso nuo to,
kokį sunkvežimį vairuo-
ja. Šaltkalvių, dailidžių,
elektrikų -- nuo 50 iki
70 rublių mėnesiui. Ad-
ministracijoje -- sargų,
valytojų 40 rb. mėne-
siui, kitų pareigūnų nuo
45 iki 90 rublių per mė-
nesį. Brigadininkų ir gy-
vulių ūkio vedėjų atlygi-
nimas skiriamas pagal
kolchozo apyvartos dydį,
nuo 75 iki 130 rublių mė-
nesiui, o kolchozų pirmi-
ninkams -- nuo 110 iki
300 rublių, neskaitant
įvairių primokėjimų,
premių, kurių gali bū-
ti net iki penkių mėne-
sių atlyginimo dydžio.

Pavyzdžiui, kolchozo pirmi-
ninkas gauna pusę nuošim-
čio nuo kolchozo pajamų už
linus (ir agronomas gauna
0,4%). Viena Anykščių ra-
jono kolchoze iš 67 ha linų
buve per 25,000 rb. pajamų.
Taigi kolchozo pirmi-
ninkui -- 125 rubliai, agro-
nomui 100 rublių priedo
prie atlyginimo. Linų ro-
vėjos gavo po 6 rublius už hek-
taro linų nurovimą. (V.L.
196/100).

Jei eilinių kolchozinių
darbininkų atlyginimai ir
būtų dvigubai - trigubai
padidinti ir garantuoti,
kaip dabar rekomendu-
jama, kolchozų pirmi-
ninkų ("dvarų urėdų") at-
lyginimai bus nuo trijų
iki dešimties kartų aukš-
tesni už tų darbininkų,
neskaitant kolchozo pir-
mininkų turimų neapskai-
čiuojamų galimybių nau-
dotis visa eile kitų, pini-
gais neįvertintų ir apys-
kaitose nepasirodantių
galimybių. (ELTA)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

LAIŠKAI

ANDRIUS ŠMITAS DĖKOJA

Kiekviena tauta turi keletą
jai būdingų bruožų, kuriais ji
gali didžiulotis. Taip ir lietuvių
tauta, šalia savo skambios ir
senos kalbos, šalia garbingos
praeities, gražios literatūros ir
malonių liaudies dainų, turi dar
vieną ypatybę, kurią jau paste-
bėjo romėnų rašytojas Tacitas,
kurią ir šiais laikais pastebi
daugelis svetimtųjų, ir kurią
aš patyriau, besilankydamas
pas savo tautiečius JAV-bėse.
Šioji ypatybė, kuri ir išeivijoje
je branginama, yra nepaprast-
as svetingumas ir vaišingum-
as. Dar niekur nebuvau taip
maloniai sutiktas, kaip Ameri-
kos lietuvių tarpe.

Vienas iš šviesiausių šio lie-
tuviško svetingumo ir vaišing-
umo pavyzdžių yra clevelandi-
etis skautininkas Vincas Kiz-
laitis. Tik jo dėka galėjau daly-
vauti pirmame Pasaulio Lietu-
vių Jaunimo Metų Kongrese ir
garsioje Dainų Šventėje. Pats,
toli gražu, nepriklausydamas
prie turtingųjų šios žemės gy-
ventojų, jis man kaip Vasario 16
gimnazijos mokiniui, sumokėjo
ne tikait kelionę į Ameriką, bet

4½%

Dabartinis dividendas
išmokamas du kart
per metus.

MUTUAL
Federal
SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERRA ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanietz, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MOSŲ ĮSTANGOS

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINE OPERATOR
FOR PRECISION
E. D. M. WORK
ELOX EQUIPMENT
10841 Capital Oak Park, Mich.
313 — 548-2228
(87-96)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
PLANNER OPERATORS
AND
TURRET LATHE
OPERATORS
WICKES MACHINE Tool, a long established and leading manufacturer of machine tools offers excellent openings for qualified men. Permanent employment and generous fringe benefit program. If interested in stable employment write or apply stating experience and qualifications or apply in person. All replies will be kept confidential. Apply to:
PERSONNEL DEPARTMENT
THE WICKES CORPORATION
515 N. WASHINGTON
SAGINAW, MICHIGAN 48607
An Equal Opportunity Employer
(87-96)

FACTORY HELP
PORTER—2ND SHIFT
Also—Various Production—Openings
Excellent working conditions
Good salary
Liberal fringe benefits
Modern plant servicing the food industry.
Apply—8 A.M.—12 noon
GRIFFITH LABORATORIES
855 Rahway Ave., Union, N. J.
(96-104)

MANUFACTURING ENGINEER

An immediate opportunity exists with the world famous manufacturer of "the gun that won the West". Responsibilities include machine processing, trouble-shooting, mechanical design, quality assurance, plant engineering, installation supervision, manpower loading. Successful applicant should have ME degree, with background in explosive devices helpful. Excellent benefit program—permanent facility, with unusual growth potential. Write or call in confidence, including salary requirements.

OLIN
H. H. Butt
Winchester-Western Division
Kingsbury Operation
Box 250
LaPorte, Indiana
Phone 362-1523
An Equal Opportunity Employer
(94-96)

ARCHITECTURAL
DRAUGHTSMEN

SENIOR AND
INTERMEDIATE
Positions available immediately.
Well-established 10-man firm.
Wide variety of projects including residential, commercial, hospitals, schools, etc.

Pleasant working conditions, including air-conditioned comfort and 40 hour week (Overtime paid at time and one-half).

Group fringe benefits, insurance, etc.
Top salaries reviewed regularly.

Transportation and moving expenses paid for successful applicants.
Liberal annual vacation with pay.
Located in city of 100,000 population: Excellent schools, libraries, churches, hospitals, shopping, social and recreational facilities.

4 ours by car to Metropolitan Toronto.
Moderate climate (180 miles south of Winnipeg).

Apply by letter stating extent of experience, age, marital status, when available, etc. to:

TOWNEND, STEFURA
& BALESHTA —
ARCHITECTS
145 LARCH STREET,
SUDBURY, ONTARIO,
CANADA

WANTED EXPERIENCE
OR
TRAINEE

LIGHT LAHTE OPERATOR
Steady work, 5 day week, 8 hour day.
Call 313 — JO 4-5993
Ask for TONY MENNUCCI
(96-101)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN

OR
1ST CLASS MEN
SPINE OPERATORS
WET & DRY FORM
GRINDERS
TEMPLATE FORM
GRINDERS
RACK TOOTH MILL
OPERATORS

Expansion program with progressive company.
Steady work, overtime and top fringe benefits, willing to relocate.

APPLY OR CALL FOR
APPOINTMENT

DETROIT BROACH AND
MACHINE COMPANY
950 S. ROCHESTER RD.
ROCHESTER, MICH.
313 — OL 1-9211

An Equal Opportunity Employer
(94-103)

MACHINE
REBUILDERS

JOURNEYMEN
MECHANICS

Day shift. Top pay Overtime. Blue Cross. Paid vacations. Paid holidays. Good working cond.

DAVE DEMAREST & CO.
6500 MACK
WA 5-1609
Detroit, Mich. (94-96)

CRANE OPERATORS

Steel warehouse experienced on overhead crane. 2nd and 3rd shifts.

KASLE STEEL CORP.
4343 Wyoming
Dearborn, Mich.
(96-98)

LAYOUT DRAFTSMAN

3 to 5 years experience
MODEL MAKER
Sheet metal and welding experience
GENERAL MACHINIST
WELDERS
AUTOMATIC & HELI-ARC

APPLY
Levitt Manufacturing Corp.
Gardex Division
Michigan City, Ind.
(96-10)

AUTOMATIC SCEW
MACHINE MEN

OPERATORS & SET UP
MEN

Day or night shift. If you are an older man with plenty of experience or a young man with some experience & interested in a secure Future with an aggressive reliable company. We would like to hear from you.

An Equal Opportunity Employer

APPLY IN PERSON AT

MAYNARD
MANUFACTURING CO.
22755 SHAKESPEARE
EAST DETROIT, MICH.
(96-97)

EXPERIENCED
ALL AROUND
MACHINISTS & BENCH
HANDS

Press repair work experience on large equipment.

Steady work for qualified men.

SUPERIOR WELDING &
PRESS REPAIR CO.

24400 Sherwood Centerline, Mich.
(96-102)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINE OPERATOR
FOR PRECISION
E. D. M. WORK
ELOX EQUIPMENT
DEW PRECISION MFG. CO.
10841 Capital Oak Park, Mich.
313 — 548-2228
(87-96)

M & F HELP WANTED

FACTORY HELP

PORTER—2ND SHIFT
also
VARIOUS PRODUCTION OPENINGS
Excellent working conditions
Good salary

Liberal fringe benefits
Modern plant serving the food industry. Equitable recognition for those having a good previous work history.

Apply 8 A.M.—12 noon
Griffith Laboratories
855 Rahway Ave. Union, N. J.
(94-99)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

TEISĖ LAIMĖS PRIEŠ SMURTĄ

Lietuvos gen. konsulo Kanadoje dr. J. Žmuidzino kalba Lietuvių Dienai Toronte.

Miela, kad susirenkam šiai tradicinei Die-nai mūsų jaunimo patriotinių žygių metais, kurie kartu yra ir labai retos sukakties metai. Būtent, šimet, kaip žinoma, sueina 400 metų nuo lietuvių tautos kūrybinių galių ryškiausiojo švystelėjimo Europos civilizacijos padangėj, t. y., nuo pasirodymo Antrojo Lietuvos Statuto — to ankstybiausiojo ir tobuliausiojo Rytų Europoje teisių kodekso. Šis — 1588 m. papildytas — teisynas, būdamas drauge ir mūsų senosios valstybės konstitucija, apie pusterčio šimto metų — unijos su Lenkija laikais — saugojo ir gynė Lietuvos nepriklausomybę ir tuo daug prisidėjo prie to, kad mūsų valstybinis tęstinumas buvo išlaikytas, kad atsikūrė Vasario Šešioliktosios Lietuva ir tautinė lietuvio sąmonė palyginti greit augo, bren-dė ir sužibėjo šiandieniniu spindėsiu.

Kalbant apie šį didį teisės paminką, kokio neturėjo mūsų kaimynai — Rusija ar Lenkija — ir kuriuo galėtų didžiulis bet kuri tauta, tenka pastebėti, jog anų dienų lietuvis, tikėdamas teisės pergale prieš smurtą, grindė savo politinę viziją labiausiai teise, ir istorija ne vienu atveju paliudija, kad jisai neklydo: teisė laimėjo. Taip ir šandien, kai Lietuva tebėr pavergta ir jos suverenės teisės sutriptos, lietuviai

čia ir anapus visvien-tiki teisės pergale. Ir šio vizija darosi tuo labiau realesnė, kai turim prieš akis nesustabdomai besiplečiantį visuotinių tautų teisės bei laisvės sąjūdį, arba kitaip sakant, kai pavasaris eina ne vien, kaip andai, Karpatų, bet ir viso pasaulio kalnais.

O be to, Lietuvos laisvės bylai laimėti politinis tikrovėškumas šaukiasi Vakarų lietuvių, kad jis visada, visur, visomis, kaip ir ši, progomis kaip galima veiksmingiau ir išpuodingiau reikalautų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir kad rasinės ir religinės pakantos, valstybiškumo ir teisės kodifikacijos pranokėjai saulėtekio Europoje — lietuvių tautai būtų suteikta ta pati teisė, kuria pasiremamos susikūrė po karo daugiau kaip pusšimtis naujų valstybių.

Dar kartą sveikinu Jus, Mieli Tautiečiai, čia susirinkusius, ir noriu baigti Jungtinių Amerikos Valstybių užsienio reikalų ministerio Dean Rusk atmintiniais žodžiais, pasakytais pereinamos vasario šventės proga:

"Turėdamas galvoje lietuvių tautos ataklumą ir ištvermę, parodytą svetimo viešpatavimo metais, esu tikras, jog lietuvių teisingi laisvės bei valstybinės nepriklausomybės siekliai bus pagaliau įgyvendinti".

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTOVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Chateau Gib. 3 Str. French Cognac 5th — \$4.98
2. Imported Scotch Whiskey 80 proof 5th — \$3.98
3. Napoleon Brandy 5th — \$3.35
4. Hiram Walkers cocktails 5th — \$2.98

5. Leabfraumilk — German Wine 5th — \$0.98
6. Napoleon Vermouth 5th — \$1.19
7. Da-Silva Domain Wine 5th — \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Vyt. Alantas

VISKAS GALĖJO IR
KITAIP SUSIKLOSTYTI...

(Premijuota novelė)

(4)

Vakar popiet paskambino mano geras draugas Petras Rakutis kviesdamas preferanso. Kas čia nesutiks? Karo metas, Vilniuje pramogų nėra. Teatras ir kinas: teatras pastato gerų dalykų tik nedaug, o kinuose senas vokiškas šlamštą. Mėgstu palošti, o svarbiausia, mano draugas spekuliantas, turi gero užkandžio ir gėralo. Geras gėralas dabar čia laikomas aukščiausiu socialinio bendravimo požymiu. Išgėrimas labai pageidaujama ir labai reta pramoga. Visi nori apsisvaiginti, bet neturi kuo. Labai populiaru naminė, bet tikra karalienė — valstybinė. Daug kas naminę bijo gerti kad neapaktų. Rakutis tarnauja policijoje valdininku, turi ryšių su maisto paskirstymo įstaigų žmonėmis ir su ūkininkais: maisto ir gėralų jam niekad netrūksta.

Visos tos mintys slankiojo man galvoje einant Gedimino gatve. Rakutis gyveno toje gatvėje netoli nuo žvėryno tilto. Buvo šiltas, apniūkęs rudens vakaras. Apšviestas miestas skendėjo rūkuose. Toks oras dar labiau magino į šviesų, šiltą butą su sočiai apkrautu stalu ir su leduose įsprausta ropine.

Prieškambaryje pasitiko mane pats šeimininkas, augalotas, visada gerai nusiteikęs, mėgstąs vamptelėti kur reikia ir kur nereikia riebesnį žodelį, kuris, jo nuomone,

turi parodyti jo polinkį į humorą ir sąmojų, bet kuris iš tikrųjų parodo tai, ko jis visai neturi.

— Šiandien aš tave supažindinsiu su jauna poniete, — jis plačiai šypsojosi plonomis lūpomis. — Moterytė, pasakysiu, sensacija, uch! — jis pabučiavo savo pirštų galus. — Tik neprisivilk!

— Senberniui ir ožka pana!

— Ar apie save kalbi?

— Kas jos vyras? — paklausiau.

— Kapitonas, jis slėpinėja kažkur Rytuose su lietuvių batalijonais.

— Pavojinga publika.

— Pasuoji net į kortą nepažvalges?

— Tikrai, duok geriau kortas, ką čia vaišini plepaline, — aš įėjau į valgomąjį, kur stalas jau buvo paruoštas.

— Palauk, susirinks visi, pirma užkąsime, — šeimininkas dingo virtuvėje.

Atėjo dar porą Rakučio bendradarbių su žmonomis ir pagaliau, gerokai pavėlavusi, pasirodė "sensacija". Rakutis puolė į prieškambarį ir nuvilkinėjo jai apsiaustą, kaip pasirodė, ilgiau kaip reikia.

— Prašau susipažinti, ponija Aušra Gabriūnienė, — įvedė už parankės viešnią į valgomąjį šeimininkas.

Ji buvo plona, aukšta, labai proporcingai sudėta, nuostabią seno aukso atspalvio geltonais plaukais. Mano įspūdis buvo toks, kad ji turi viską, kas reikalinga patraukliai, gražiai moteriai turėti. Ji galėjo patenkinti net ir labai išleptą vyrą skoni.

Per vakarinę Rakutis ją pasodino šalia manęs, o pats atsisėdo priešais kitoje stalo pusėje. Ji ne ką tevalgė ir dar mažiau gėrė, nors šeimininkas raginimų ir neskundė. Ir kalba jos buvo santūri: ji daugiau juokėsi ir šypsojosi, o kai mano draugas suraitydavo nešvankų paistalą, ji pasijusdavo nejaukiai ir nuleisdavo akis į sa-

vo lėkštę. Lyg ir gelbėdamas ją aš tuoju pasistengdavau nukreipti kalbą į kitą pusę. Kodėl aš taip dariau ir pats nežinojau. Su vyrais aš mėgstu papaistyti, bet moterų draugystėje riebių žodelių nemėgstu.

Jau gerokai įkaitęs Rakutis pasiūlė išgerti bruderšaftą. Niekas to bruderšafto gerti nenorėjo, nenorėjau nė aš, bet jis neatlyžo. Jis apėjo su stikliuku rankoje aplink stalą ir sustojo ties mano kaimynės kėde.

— Ponija Aušra, prašau išgerti su manimi bruderšaftą. Aš gi tavo vyro geras draugas ir, kai jo nėra, tavo globėjas. Su manimi galima. Papildyk ponios Aušros stikliuką, — jis kreipėsi į mane.

Ponija Aušra atsigrėžusi jam šypsojosi, bet keltis nuo kėdės neskubėjo. Rakučio mažos, giliai po kaktos kaulu paslėptos ir siaura, pailga nosimi perskirtos akutės buvo drėgnos, pilnas, truputį papurtęs veidas blizgėjo lyg is nauja patrintas, o pro praviras plonas lūpas buvo matyti pageltę dantys. Mane nupurtė šaltelis pagalvojus, kad tos lūpos palies ponios Aušros pilnas, natūraliai raudonas, gražiai išlenktas lūpas. Nežinau, kaip tą jausmą pavadinti, bet, tur būt, tai buvo estetinis pasišlykštėjimas, nesgi šiaip jau aš tą moterišką mačiau pirmą kartą savo gyvenime, ir ji man buvo ne motais. Jis varo spekuliaciją, turi pinigų, užtat ir leidžia sau tokius netaktus, — dinkelėjo man galvon. Nors visi dėjos linksmi ir šaukė ragindami: Laukiam! Laukiam!, bet aš jaučiau, kad ir kitiems svečiams Rakučio gestas nebuvo malonus ir kad jie jam pritaria tik iš pataikavimo. Ponija Aušra atsigrėžė į mane... Aš rakinėjau sau smegenis galuodamasis surasti tokią išeiitį, kad vilkas būtų sotas ir avis sveika, bet greitosiomis nieko sumesti negalėjau. Tuomet aš atsistoju ir pakeldamas stiklą sušukau:

(Bus daugiau)

PIRMASIS DIRVOS RUDENS SEZONO PARENGIMAS

įvyks Clevelande

š. m. rugsėjo mėn. 24 d., šeštadienį,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

Pradžia 7:30 val. vak.

VAKARAS-BALIUS

Stalus (po 10 žmonių) prašome jau dabar užsisakyti.

Pakvietimus iš anksto galima įsigyti **DIRVOJE, 6907 Superior Av. Tel. 431-6344.**

Kaina — 6 dol. asmeniui.

* DR. EDMUNDAS ir MILDĄ LENKAUSKAI išskrido dviem savaitėm atostogų į Hawajų salas.

* SALEZIETIS KUN. PETRAS M. URBAITIS, po ilgesnės kelionės Azijos kraštuose, rugsėjo 19-20 d. vėl lankysis Clevelande. Jo pranešimu, saleziečiai lietuviai, Jaunimo Metų proga, ryžtasi savo veiklą išplėsti net trijuose kontinentuose. Tame darbe jie reikalingi ir pasauliečių paramos.

• Lake Erie Opera Clevelande savo antrajam spektakliui pasirinko lengvą operą — komediją "Albert Herring", nukeliant mus į mažą Anglijos miestelį Suffolk.

"Albert Herring" tekstas pritaikytas operai sekant Maupassant novelę.

Operos spektakliai įvyks rugsėjo 16, 17 ir 18 dienomis. Pradžia 8:30 val. vak. tik sekmadienį 3 val. p. p. Spektakliai vyks Severance Hall salėje.

Bilietus iš anksto galima įsigyti Severance Hall kasoje ar Burrows krautuvėse.

• V. Giedraitis, Nationwide kompanijos atstovas draudžia Jūsų namus, baldus, automobilius, gyvybę, sveikatą ir t.t.

Prieš atnaujinami savo draudimą kitur, palyginkite kainas, skambindami tel. 944-6835.

Trijų dienų paroda

Kalbant apie tautybių parodas Clevelande, kurios buvo rengiamos įvairiomis progomis per 50 metų, dabar ilgus metus Clevelande veikia Tautybės Patarnauti Centras (The Nationalities Services Center), sumanęs pagerbti kasmetą tampačius piliečiais ateivius, ir iš jų išrinkti du atsižymėjusius veikla savo tautiečių tarpe ir amerikiečių naudai, 1962 metais įvedė tautinių grupių parodų rengimą ir išrinktųjų pagerbimą bei didelį balį.

Pirmus kelis metus parodose lietuviams atstovavo D.L.K. Birutės Draugija, kuriai pirminkavo Veronika Nagevičienė. Šiemet lietuvių skyriui vadovauja dabartinė birutininkių pirminkė Salomėja Knistautienė.

Birutininkės jau kuris laikas uoliai rengia si tai parodai, kuri įvyks rugsėjo 16, 17 ir 18 dienomis.

Birutininkės įrengia lietuviškų išdirbinių, gintaro ir kt. gražių parodą ir turės įvairių skanumynų stalą. Parodą globos tautiniais rūbais apsirengusios lietuvių višas tris dienas.

Greta parodos, lietuviai dar gražiai pasirodys programoje, sekmadienį rugs. 18 d.: Lygiai 12 val. dienos, didžiulėje salėje dainuos jaunųjų chorą "Aukuras", kuriam vadovauja muz. A. Mikulskis, ir kanklininkių grupę Onos Mikulskienės vadovybėje.

Antrą lietuvių programą išpildys Vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių grupė, vad. L. Sagio, sekmadienį 4 val. po pietų. Ta proga dainuos keturi broliai Dautartai. Įėjimas laisvas. Parodų pradžia: penkt. rugs. 16, 12 valandą d. Šeštadienį, rugs. 17, 10 val. ryto. Sekmadienį 12 val. iki 5:30 val. p.p. Šeštadienio vakare bus iškilmingas balius su visų dalyvių parodu dvyntautiniais rūbais. Tada bus pristatomos išrinktos iškilniųjų piliečių poros. Po to šokiai.

Šokiams bilietus iš anksto perkant gausit po \$1.50. Jaunimas kreipkitės į Gražinę Kudukienę, 731-1681, kiti visi į S. Knistautienę -- 881-6957. Prie durų perkant bilietus kainuos po \$2.00. K.S.K.

* OHIO GUBERNATORIUS JAMES A. RHODES, kalbėdamas respublikonų suruoštame susirinkime Euclid Beach Park, dalyvaujant arti 50,000 žmonių, pareiškė kad Ohio dar reikalinga surasti 55,000 naujų darbų, paruošiant jaunus žmones specialybėms. Bedarbių daugumą sudaro jaunimas tarp 17 ir 25 m. amžiaus. Tai socialinė liga, kelianti nerimą ir nepasitikėjimą visuomene. Jaunimo paruošimo darbams reikalingas priklausos tiek demokratams tiek ir respublikonams.

Ta proga gubernatoriaus iškėlė sveiką Ohio valstijos ūkinę padėtį ir

pagyrė valstybinio universiteto įsteigimą Clevelande.

PLAY IT SAFE

Be alert to Cancer's Seven Danger Signals. Call your local office of American Cancer Society for more information.

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamųjų prie Naujos parapijos. \$14,800. Tel. 752-2414.

IŠNUOMOJAMAS
5 kamb. butas, 1-me aukšte. 883 Ansel Rd. Teirautis tel. 361-9520. (94-96)

IŠNUOMOJAMAS BUTAS VIRŠ LIETUVIŲ BANKO

5 kambarių butas su 2 miegamaisiais, 1304 E. 68 St. Nuoma \$65.00 mėnesiui. Teirautis Superior Savings and Loan — HE 1-2497.

PARDUODAMI NAMAI

BEVEIK NAUJAS NAMAS, 2 miegamieji žemai, padalintas rūšys, 2 automob. garažai, gražus didelis sklypas.

ŠEŠIŲ KAMBARIŲ vienos šeimos namas, 1 mieg. žemai, 2 -- viršų, pilnas rūšys, 2 garažai, nebrangus, prie pat 185 gt.

DIDELIS PLYTINIS, 3 miegamieji, tuščias, pilnas rūšys, garažas.

DVIEJŲ ŠEIMŲ, 6-6 (side by side), 2 atskiri rūšiai, garažai, prie Lake Shore Blvd.

MŪRINIS, 2 miegamieji apačioje, 2 -- viršų. Irengtas rūšys, garažas. Patogi vieta.

10 ŠEIMŲ APARTAMENTAI netoli Neff Rd. Geros pajamos.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti **EAST SHORE REALTY** Juozas Mikonis-Realtor

United Multiple Listing Service

780 E. 185 St. IV 1-6900 arba vakarais KE 1-2190

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED MALE

MACHINISTS
THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.
3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components
KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINĮ ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL
341-1700

for an interview convenient for you.

An Equal Opportunity Employer

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

MINT TAVERN

397 East 156 gt.

DEGTINĖ, ALUS, VALGIAI

PENKTADIENIAIS iki vėlaus vakaro žuvis, blynai ir kt.

Galima pirkti alų dėžėmis išsinešimui už žemą kainą.

Povilas Šukis
savininkas

↓
**Dial "O"
for "Operator"**

...jei pasukote klaidingą numerį užmiestiniam pasikalbėjimui. Ji pasirūpins, kad už tai nereiktų mokėti.

...pavojaus atveju. Sakysite jūsų Operator pavojaus pobūdį, savo pavarde ir adresą ir būkite prie telefono, jei tik įmanoma.

...kada tik reikia pagalbos. Ji visuomet čia, kad jums pagelbėti.

Ohio Bell

Part of the Nationwide Bell System

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* PABALTIEČIŲ ir 15 latvių, 27 estai ir 70 Š. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos jaunučių klasėms pirmenybės buvo pravestos Toronte rugsėjo 10 d. Pirmenybėse dalyvavo rekordinis -- 113 -- sportininkų skaičius, jų tarpe

lietuvių, kurių tarpe 23 iš Clevelando ir 47 iš Toronto.

Pabaltiečių pirmenybės laimėjo lietuviai, gi Š. Amerikos lietuvių -- Toronto sporto klubas Aušra.

Rugpjūčio 27 d. Chicagoje susituokė Anna Maria Šmaižytė su Luciju Pleniu. Abu jaunieji veiklūs akademikai, baigę farmacijos mokslus. Povestuvėnė kėlonėn išvyko į Kaliforniją.

A. Plenio nuotrauka

PADĖKA

Mirus mano brangiam vyrui

a. a. pulk. ALOYZUI BANIUI,

nuoširdžiai dėkoju visiems draugams, bičiuliams ir pažįstamiems, kurie lankė jį ligoninėje, dalyvavo šermenyse ir pamaldose, palydėjo į amžino poilsio vietą, išreiškė užuojautą ir paguodą žodžiu ar raštu, užprašė šv. Mišias ir atsiuntė gėles,

Gili padėka kun. V. Pikturai atlaikiusiam pamaldas, pasakiusiam pamokslą ir palydėjusiam į kapus. Ačiū už tartą paskutinį sudiev: G. Žemaitaičiui -- Stamfordo Bendruomenės vardu, Z. Steponavičiui -- Balso, J. Ruteniui -- ramovėnų bei savo ir L. Virbickui -- savo ir draugų kariškių vardu.

Už ypatingas paslaugas (šiuo sunkiu mano gyvenime momentu) tariau nuoširdų ačiū: p.p. Steponavičiams, Deikiams, Žemaitaičiams, Prekeiriams, Stadalnikams,

Genovaitė Banienė

Brangiai Motinai

A. A.

KOTRYNAI RUDŽIŪNIENEI mirus, DANUTEI ir RAPOLUI VALODKAMS, artimiesiems reiškiamu užuojautą ir kartu liūdime

R. A. Petrauskas
E. Pr. Stempužis
J. Citulis

ONAI MIČIULIENEI

tragiškai žuvus, broliui VIKTORUI RUTKAUSKUI, šeimos nariams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvių Budžiams
Remti Komitetas

DĖMESIO!

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS

ELIZABETHO 15-TAS SKYRIUS RENGIA

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

Data: 1966 m. rugsėjo mėn. 24 dieną, 7 val. vakare.

Vieta: 269 Second Street, Elizabeth, New Jersey.

Meninę dalį išpildys šie menininkai:

Dainininkė AUŠRA VEDECKAITĖ. Dailiojo žodžio interpretuotoja IRENA VEBLAITIENĖ ir muzikas ALGIRDAS KAČANAUSKAS.

Po minėjimo pokylis ir šokiai.

Bilietus prašom užsisakyti pas Praną Damijonaitį, tel. 276-8959; Petrą Lanį, tel. 353-1169 ir Lietuvių Svetainėje, 296 Second St., Elizabeth, N. J., tel. 354-0970.

Visus maloniai kviečiama minėjime dalyvauti ir jaukią nuotaiką užtikrina

ELIZABETHO L. T. S. SKYRIUS

• Vytukės, išleistos Jaunimo Metų proga, lengvai prisiklijuojančios prie automobilio ar namų durų ar langų stiklo, gaunamos Dirvoje.

Tai stilingas ženklas, vertas kiekvieno lietuvių dėmesio.

Norintieji Vytukes įsigyti, užeikite į Dirvą arba užsisakykite paštu, pridėdami pašto išlaidoms 5 c. pašto ženklą.

Vytukių kaina — 50 c.

LOS ANGELES

POBŪVIS RAŠYTOJUI GLIAUDAI PAGERBTI

*Laimingu sutapimu, kūrybingasis Jurgis Gliauda šiemet laimėjo ne tik ketvirtąjį Draugo romano literatūros premiją, bet taip pat jam šiemet sukako ir šešias dešimt metų amžiaus.

Kaip skaičiuoti, taip ir veiklą svarumu, Jurgis Gliauda yra, be abejo, užėmęs pirmąją vietą lietuvių pokario literatūroje. Jam yra rimto dėmesio parodysi ir svetimoji spauda. Be įvairaus žanro knygų rašymo, Jurgis Gliauda yra ir dažnas daugelio lietuvių laikraščių bendradarbis, jų tarpe ir Dirvos. Jis yra ir Dirvos pirmojo novelės konkurso laureatas.

Gėrėdamasi jo nuveiktais darbais, losangeliskė lietuvių visuomenė rengia rašytojo Jurgio Gliaudos pagerbimą jo šešiasdešimt metų amžiaus sukaktuvių ir ketvirtosios romano premijos laimėjimo proga. Įvykusiame organizacijų susirinkime buvo išrinktas komitetas: Stasys J. Paltus -- pirmininku (L. Teis. D-jos skyr. pirm.), Juozas Raibys -- sekretoriumi (Dramos Sambūrio atstovas), ir nariais: dr. F. Palubinskas (Liet. Bendr. apyl. pirm.), V. Mažeikienė (A.L. Taut. S-gos skyr. pirm.), J. Kojelis (Liet. Fronto Bičiulių skyr. pirm.) ir I. Medziukas (Teis. D-jos atstovas).

Pagerbimas įvyks š. m. rugsėjo 25 d., sekmadienį, 1 val. po pietų, Michael's Los Feliz restorane, 4500 Los Feliz Blvd. (kampe Los Feliz Blvd. ir Hillhurst Ave.), netoli Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčios. Tikimasi, kad Los Angeles lietuvių visuomenė, nuoširdžiai vertindama savo miesto žymų lietuvių kultūros darbuotoją, gausiai į šį pagerbimą atsilankys.

P.

Lietuvoj norinčių būti mokytojais mažoka

Mokslo metams prasidedant, visuose Vilniaus laikraščiuose buvo įdėta straipsnių, pasirašytų to ar kito pareigūno iš abiejų švietimo ministerijų. (Lietuvoj dabar dvi švietimo ministerijos: viena bendrojo lavinimo mokykloms, kita aukštosios ir specialinės. Abi atitinkamų Rusijos ministerijų padaliniai). Straipsniuose yra duomenų apie dabartinę Lietuvoj veikiančių aukštųjų ir specialinių mokyklų apimtį:

-- Į visas Lietuvoj veikiančias aukštąsias mokyklas ši rudenį esą priimta beveik 11,000 pradedančiųjų studentų. Iš viso šiemet (įskaitant ir neakivaizdinčius) Lietuvoj būsia per 50,000 studijuojančių.

-- Į dienišius aukštųjų mokyklų skyrius (normalias studijas) esą priimta 5,750. Norinčių įstoti buvę 11,370.

-- Dailės Institutas buvęs pats didžiausias veržimasis: po kelis kandidatus kiekvienai laisvai vietai. Universiteto istorijos fakultetui irgi prašėsi penkis kartus daugiau, negu buvo vietų. Medicinos fakultetui ir Kauno Medicinos Institutas tokiuose egzaminuose varžėsi keturis kartus daugiau, negu buvo galima priimti. Kitur visur kandidatų buvę apie dvigubai daugiau, negu vietų. Išimtis -- Veterinarijos Akademija ir... Pedagoginiai Institutai. Čia galėjo patekti ir silpnokai egzaminus išlaikiusieji. (Pasižadėjus įgyvendinti vienuolikos metų privalomą mokymą, mokytojų reikis daug daugiau, negu dabar yra, bet norinčių būti mokytojais mažoka).

-- Apie pusę "medalininkų" (vidurinių mokyklų baigimo liudijimuose turinčių tik labai gerus (vertinimus) konkursinių egzaminų) aukštąsias mokyklas neišlaikė. Daugelis jų penketukininkų iš egzaminų išėję nešini tik trejetukais ir net dvejetukais... Dar kartą pasitvirtino, kad dabartinės Lietuvos mokyklos seka sovietinių batų fabriko pavyzdžiais: rūpinasi tik išleisti daug, nepaisydamos kokybės ir net "broką" žymėdamos "pirmos rūšies" ženklais...

-- Į 82 specialines mokyklas ši rudenį priėmė per 18,000 naujų mokinių. Iš viso tose mokyklose dabar būsia apie 65,000.

-- Sumažėjęs veržlumas ir specialines mokyklas. Pernai į kiekvieną dešimtį vietų jose buvę 19 kandidatų, o šiemet tik 12.

Širšta, kad atidengiamas žmonių išnaudojimas

Širšta, kad atidengiamas žmonių išnaudojimas

Rusų kolonijinės politikos advokatai Vilniuje širšiškaitebe siūdo Vilniaus dūbų būsimųjų Utenos ir Plungės fabriko reikšmės atskleidimo užsienio lietuvių spaudai. Z. Ambrazaičio pavarde ar slapyvardžiu pasirašęs toks rusų "nekaltybės" gynybos rugsėjo 4 dienos Tiesos, širdamas prieš "ponus iš užsienio" už pirštų parodymą į rusų pramonės ministerijų perimuosius naujus "gegužiukus", vėl uždėjo seną plokštelę, tebegrojančią raudas apie buvusį "pramonės slopinimą" Lietuvoj ir "dirbtinį Lietuvos atskyrimą nuo Rusijos rinkos". Bet čia pat dar smulkiu, negu pirma, išsipašakojo, kad rusų valdžia iš tikrųjų savo įmonėms žaliavą atsiveža, gaminius pasiima, o naudojami Lietuvoj tik savo nustatyta kaina apmokamais darbininkais, siekdama sau pelno jų sąskaita.

Šį kartą teisinasi nebe Šveicarijos, o Japonijos pavyzdžiu. Mat, Japonai gamina geriausią pasaulyje dirbtinę odą irgi iš importuotos žaliavos, o parduoja ją svetur. Tik ir vėl pamiršo pastebėti tą paprastą skirtumą, kad japonai tą daro patys sau ir savo krašte, o rusų supermonopolija dirbtinės odos fabriką kažkodėl statosi, nors ir sau, bet Plungėje... Lietuvos žmonėms iš to vienintelė nauda -- galimybė gauti bent išnaudotojiško, pigiau už šykščiausius kapitalistus apmokamo darbo...

Rusų gynybas nedrįso griežtai užginčyti, kad su naujais fabriku neatsiras Lietuvoj ir naujų kolonistų, bet bando kalbą apie tai paversti "juokais". Girdi, "Tokie prasimanymai ir Utenoje, ir Plungėje sukėlė tik juo-

Į kaikurias specialybes net neužtekę kandidatų ir turėjęs būti pratęstas priėmimo laikas. -- 57 naujokai studentai iš Lietuvos išvykę studijuoti Latvijon ir Estijon, o 86 -- Rusijon. Į specialines vidurines Rusijos, Ukrainos ir kt. mokyklas iš Lietuvos išvykę daugiau kaip šimtas mokinių.

-- Tik 252 studentai atvykę studijuoti su įmonių jiems paskirtomis stipendijomis. Pernai įmonės paskyrė 400 stipendijų. Net aukštojo mokslo ministerijos pareigūnas apgailestauja, kad "naujai organizuotos pramonės ministerijos... su silpnais dėmesį kvalifikuoti kadru ruošimui".

Tos naujai organizuotos ministerijos yra tik maskvinių ministerijų padaliniai (kaip ir ta pati aukštojo mokslo ministerija). O maskvinės ministerijos, matyt, visiškai nekreipė dėmesio į vilniškų aukštojo mokslo

globėjų balsą, kelis kartus primygtinai nurodinėjusi, kad Lietuvoj pirma steigiamos įmonės, o tik paskui pradeda dairytis, kaip čia joms reikalingų specialistų parengus. Tose ministerijose, matyt, yra kita pažįstama į specialistų rengimą. Kolonialistinei politikai geriau tinka Lietuvoj steigiamoms įmonėms specialistus rengti ne Lietuvoj (ir ne lietuvių), o kitur, ir iš ten juos Lietuvon siųsti, kaip reikalingus specialistus ir drauge kolonistus. (ELTA)

ka". Jeigu tai tiesa, tai tas reiškas, kad jau ir Utenoj, ir Plungėje laikas sužinoti, kad "Prasimanymas" apie rusų kolonistų plėtimą Lietuvon supramone jau žinomas ir užsienio. Ne nuostabu, kad toks patyrimas sukelia juoką ir šiek tiek vilties, kad gal didieji "antikolonialistai" bent kiek susigėdys ir ne taip akliplėšiai plės savo kolonizacinius kėslus...

Bet turėjo būti ko nusijuokti Utenoj ir Plungėje, tegu ir ne taip linksmai, kai ten paskaitė rusų kolonistų teisintojo "rodymus", kad rusiška kolonizacija Lietuvoj tik "prasimanymas". Nesgi, kaip "rodymą", paminėjo net penkis lietuviškas pavardes Utenos fabrike paskirtų pareigūnų! Ir nurodė net tris lietuviškas pavardes prašančių darbo tame fabrike... Ir dar pranešė, kad Plungės fabriko direktorius (lietuvis!) esąs įsitikinęs, kad "su kadrais vargo nebūsia" (Lyg jo būtų kur buvę! Kai "čiabuvių" pristinga, "dideji broliai" visada prisistato spragų užpildytai!)

Buvo iš ko nusijuokti ir skaitant rusų bilgintojo aiškinimą, kad "už savo gaminius gausime iš Rusijos" to ir to. (Kompresorių, šaldymo įrengimų...). Nes visiems aišku, kas tie "mes", kurie sakosi "gausime". (ELTA)

Birštone rugp. 27 d. buvo iškilmės 120-tosioms metinėms nuo Birštono gydyklos įsteigimo paminėti. Ryšium su ta sukaktim, Birštone taip pat įvyko medikų konferencija, kurioje pateikta 20 pranešimų klinikinės medicinos klausimais. Parduvinėjami su kaktuviniai Biršono ženklai ir nauji keramininiai puodukai mineraliniam vandeniu gerti. Žada išleisti ir knygą apie Birštoną. Neseniai Birštonas tapo pakeltas įrespublikinės priklausomybės miesto laipsnį.

Sovietinis sveikatos apsaugos ministras lankė Lietuvos medicinos įstaigas. Pagyręs jas (ypač Kėdainių ligoninę ir Kauno Medicinos Institutą), patarė Baltijos kraštų medikams daugiau bendrauti savo tarpe.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS